

تحلیل جرم شناختی فرار از زندان در حقوق موضوعه ایران

علی شجاعی^۱

کارشناسی ارشد، جزا و جرم شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گنبد

چکیده

عنوان جرم فرار زندانیان، شامل فرار از بازداشتگاه یا زندان می‌گردد. یکی از جرایمی که باعث می‌شود نتیجه اعمال دستگاه قضایی به ثمر نرسد، فرار متهمان و مجرمان است. به همین دلیل در زمره جرایم این جرم را علیه عدالت قضایی می‌نامند که در مرحله اجرای حکم به وقوع می‌پیوندد. جرایمی شامل تقصیر منجر به فرار، همکاری مأموران و افراد عادی، جعل ادله جرم و مخفی کردن فرد فراری و همچنین دادن اسلحه به زندانی برای فرار است، همه این جرایم مشمول فرار زندانیان می‌گردد و ارتباط نزدیکی با جرایم علیه عدالت قضایی است. جرایم مورد بحث از لحاظ رکن روانی در برخی موارد با خطای جزایی و در برخی موارد به صورت عمدی انجام می‌شوند.

واژگان کلیدی: جرم شناختی، فرار از زندان، حقوق موضوعه ایران

^۱ نویسنده مسئول: syberg1401@gmail.com

تعریف جرم شناسی:

جرم‌شناسی شاخه‌ای از علوم اجتماعی است که در آن، طبیعت، وسعت، علت و کنترل رفتار مجرمانه در فرد و جامعه، نهادهای کنترل‌کننده و سازمان‌های اصلاح‌کننده مورد بحث قرار می‌گیرند. اصطلاح جرم‌شناسی را برای اولین بار توپینار دانشمند فرانسوی در ۱۸۷۹ بکار برد و در سال ۱۸۸۵ یعنی ۶ سال پس از انتشار کتاب توپینار، گاروفالو قاضی ایتالیایی کتابی را تحت عنوان «جرم‌شناسی» منتشر ساخت. به مرور زمان با ظهور عصر جدید در عرصه‌های مختلف جرایم متنوعی به وجود آمد که تنها مجازات مجرمین راه حل پیشگیری از آن نبود. لذا با به وجود آمدن رشته‌ی جرم‌شناسی متد‌های برخورد مجرمیت تغییر یافت. جرم‌شناسی علمی است که مطالعه‌ی جرم، علت یاب ارتکاب جرم و مطالعه‌ی مجرمین می‌پردازد. امروزه جرم‌شناسان علاوه بر مطالعه‌ی مجرمین به بررسی بزه‌دیده‌ی جرم نیز توجه خاصی دارند و در این خصوص پژوهش می‌نمایند. لذا به طور کلی جرم‌شناسی علم علت‌یابی و چرایی جرم می‌باشد. مهمترین خصیصه جرم‌شناسی عدم قانونگرایی است، می‌دانیم که ستون فقرات حقوق جزا، اصل قانونی بودن جرم است که با ظهور افکار سزار بکاریا و انتشار رساله جرائم و مجازات‌ها به عنوان اصل کلاسیک حقوق جزا شناسایی شده است. جرم‌شناسی به دلیل آنکه به بررسی علل و عوامل پیدایش جرم می‌پردازد محدود به قوانین جزایی نیست، پایبند به آنها هم نیست و حتی ممکن است در مواردی حقوق جزا را تخطئه نموده و به چالش بکشد. جرم‌شناسی تقسیم‌بندی‌های متنوعی دارد و این تقسیم‌بندی‌ها از منظر برخی جرم‌شناسان متفاوت است.

در یک تقسیم‌بندی کلی جرم‌شناسی به دو دسته تقسیم می‌شود:

- جرم‌شناسی نظری.
- جرم‌شناسی کاربردی.

هر یک از این موارد نیز دارای شاخه‌هایی هستند که زیر مجموعه‌هایی دارند که در این بخش بدان اشاره می‌شود.

جرم‌شناسی نظری:

- جرم‌شناسی عمومی

این شاخه از جرم‌شناسی نظری به بررسی عملکرد بزهکار، رفتار وی و شرایط محیطی فردی که تبدیل به بزهکار شده است می‌پردازد. جرم‌شناسی عمومی با شناخت بهتر بزهکار علت ارتکاب جرم را یافته و از این طریق سعی بر پیشگیری دارد.

- جرم‌شناسی اختصاصی

علمی که برای بررسی علل ارتکاب جرائم و بروز حالت خطرناک، پایه و اساس جرم‌شناسی را پی‌ریزی نموده و رشته‌های خاصی را در جرم‌شناسی به وجود آورده‌اند؛ جرم‌شناسی اختصاصی نامیده می‌شود. سه علم زیست‌شناسی کیفری، روان‌شناسی کیفری و جامعه‌شناسی کیفری در دایره‌ی جرم‌شناسی اختصاصی قرار می‌گیرد.

- زیست‌شناسی کیفری

جنبه‌ها و اثرات توارث بر شخص بزهکار را مطالعه می‌نماید. این رشته در عمل تحقیقات خود را به جنبه‌های تشریحی، فیزیولوژی، تشخیص بیماری، بیوشیمی شخص بزهکار توسعه می‌دهد.

- روانشناسی کیفری

ترکیبی از روانشناسی و علم کیفری است بیشتر به وضعیت روحی و روانی افرادی که مرتکب جرم می‌شود تمرکز دارد. در واقع این علم به تشخیص بیماری و رفتار بزهکارانه و بررسی واکنش‌های بزهکار می‌پردازد تا به کشف واقعیت جنایی و علت جرم نائل آید.

جرم شناسی کاربردی:

-جرم شناسی بالینی

جرم شناسی بالینی به نوعی با بررسی میزان خطرناک بودن مجرمان و شرایط روانی آن‌ها به دنبال راه‌های درمان می‌باشد و همچنین بیشتر جنبه علمی نیز دارد. شیوه برخورد جرم شناسی بالینی با شخص بزهکار مانند شیوه برخورد کلینیک و درمانگاه با شخص بیمار عنوان شده است. به این معنا که وقتی شخص مرتکب به جرم با حکم مرجع قضایی به تحمل کیفر محکوم می‌شود، جرم شناسی بالینی برای اصلاح این شخص، همان مراحل درمانگاهی و کلینیکی را پیشنهاد می‌کند. در این شیوه، نخست باید شخص بزهکار پذیرش و سپس علت ارتکاب جرم تشخیص داده شود. آنگاه راهکار کاربردی برای اصلاح و تربیت فرد بزهکار تجویز می‌شوند و در پایان به کنترل و ملاحظه آثار و نتایج تجویزها و راهکارهای ارائه شده در رفتار بزهکار پرداخته خواهد شد.

-جرم شناسی پیشگیری

یکی از مهم‌ترین جنبه‌های پیشگیری کاربردی، جرم شناسی پیشگیری می‌باشد. در واقع همه‌ی این علت‌یابی‌ها و تحقیق و بررسی‌ها برای پیشگیری از ارتکاب جرم و کاهش آمار بزه می‌باشد. پیشگیری از جرم به دو نوع پیشگیری کنشی و واکنشی تقسیم می‌شود. پیشگیری کنشی اعمالی است که پیش از ارتکاب جرم انجام می‌شود تا از وقوع بزه جلوگیری نماید. جنبه‌هایی مانند آموزش، اطلاع‌رسانی یا ارائه راهکارهایی که باعث شود بستری برای ارتکاب جرم فراهم نشود؛ که نمونه‌ای از آن نصب دوربین‌های مداربسته می‌باشد. پیشگیری واکنشی به مجموعه‌ای گفته می‌شود که بعد از ارتکاب جرم انجام می‌شود تا باعث کاهش جرم یا جلوگیری از ارتکاب مجدد جرم می‌شود. از یافته‌های این روش می‌توان به مجازات‌های جایگزین حبس یا درمان و اشتغال‌زایی برای مجرمین نام برد.

فرار از زندان

مقوله فرار از زندان یکی از موضوعات مطرح شده در دادسراهاست که باعث افزایش پرونده‌ها در دادسرا شده است و دلیل اصلی آن فرار برخی از زندانیان پس از پایان مرخصی است. یا موارد دیگر که دیگر در زندان نیستند. برنمی‌گردند که قانونگذار برای این رفتار ضمانت اجرایی در نظر گرفته است تا از این اتفاق جلوگیری شود و زندانیان فرار نکنند که در ادامه به آن می‌پردازیم.

مجازات فرار از زندان

زندان جایی است که محکومان و مجرمانی که به موجب حکم دادگاه مجرم شناخته شده‌اند برای مدت معینی یا تمام عمر در آنجا نگهداری می‌شوند تا به عنوان مجازات از آزادی‌های شخصی خود محروم شوند. اکثر مردم از زندان و بازداشتگاه به جای یکدیگر استفاده می‌کنند، اگر بازداشتگاه با زندان متفاوت باشد. افرادی که هنوز از سوی دادگاه محکوم نشده‌اند در بازداشتگاه نگهداری می‌شوند و همچنان در انتظار محاکمه هستند. به هر حال وقتی فردی در هر یک از این دو محیط قرار می‌گیرد، باید تا زمانی که مقام قضایی اجازه خروج را بدهد، در آنجا بماند و در صورت فرار مجازات می‌شود.

همانطور که گفته شد افرادی که در زندان و بازداشتگاه به سر می‌برند باید تا پایان دوره محکومیت خود و یا تا اجازه مقامات قضایی در آنجا بمانند و در صورت فرار از زندان و بازداشتگاه مجازات قانونی خواهند داشت. مجازات فرار از زندان و بازداشتگاه در بند قانون مجازات اسلامی قید شده است. در ماده ۵۴۷ این قانون آمده است: «هر زندانی که از زندان یا بازداشتگاه فرار کند به شلاق تا هفتاد و چهار ضربه یا سه تا شش ماه حبس محکوم خواهد شد و چنانچه درب زندان را

بشکنند یا خراب کند. برای فرار علاوه بر تامین خسارت با هر دو مجازات محکوم می شود بنابراین مجازات فرار از زندان و بازداشتگاه و مجازات مجرمین فراری به شرح زیر است:

• مجازات فرار بدون ایجاد خسارت: تا ۷۴ ضربه شلاق یا ۳ تا ۶ ماه حبس.

• مجازات فرار با خسارت: تا ۷۴ ضربه شلاق + ۳ تا ۶ ماه حبس + جبران خسارت وارده.

همانطور که در قسمت های قبل اشاره کردیم افرادی که به حبس محکوم می شوند باید تا پایان دوره محکومیت خود در زندان بمانند. در غیر این صورت طبق ماده ۵۴۷ قانون مجازات اسلامی به فرار از زندان محکوم می شوند. در ماده فوق مجازات فرار از زندان به شرح زیر بیان شده است: «هر زندانی که اقدام به فرار از زندان کند به ۷۴ ضربه شلاق و سه تا شش ماه حبس محکوم خواهد شد و همچنین در صورت خرابکاری و شکستن درب برای فرار در علاوه بر جبران خسارت وارده به در به حبس و شلاق محکوم خواهد شد.

شایان ذکر است آن دسته از زندانیانی که پس از پایان مدت مرخصی بدون دلیل از بازگشت به زندان خودداری کنند، فراری محسوب و برای آنان مجازات فوق اعمال می شود. همچنین بر اساس ماده ۵۴۸ قانون مجازات اسلامی، اگر مأموری که مسئولیت حفاظت و مراقبت از زندانی را بر عهده دارد، در انجام این وظیفه کوتاهی و کوتاهی کند و این کوتاهی منجر به فرار زندانی شود، به مجازات محکوم می شود. شش ماه تا سه سال حبس و پرداخت جزای نقدی از سه میلیون ریال تا هجده میلیون ریال محکوم خواهد شد.

عده ای هم وقتی از زندان آزاد می شوند به دلایلی به زندان باز نمی گردند و فکر می کنند که قانون دیگر مخالف آنها نیست در حالی که قانونگذار مجازات فرار از زندان را تعیین کرده است. این مجازات می تواند حبس یا شلاق باشد در ماده ۵۴۷ قانون مجازات اسلامی قانونگذار مقرر می دارد:

در صورت فرار زندانی از زندان یا بازداشتگاه به ۷۴ ضربه شلاق یا سه تا شش ماه حبس محکوم می شود و در صورتی که برای فرار از زندان دری را بشکنند یا تخریب کند علاوه بر جبران خسارت وارده می شود. به دو مجازات محکوم می شود. بنابراین بر اساس این ماده مجازات فرار از زندان بر دو قسم است:

الف- برای زندانی که بدون تخریب فرار می کند فقط ۷۴ ضربه شلاق یا سه تا شش ماه حبس است.

ب- چنانچه زندانی برای فرار از زندان دری را تخریب یا شکسته باشد، علاوه بر غرامت، به هر دو مجازات (شلاق + حبس) محکوم می شود.

مجازات فرار از زندان پس از اتمام مرخصی

اگر زندانی از زندان فرار نکند ولی بعد از مرخصی به زندان بازنگردد چه مجازاتی دارد؟

در این راستا قانونگذار افرادی را که پس از اتمام مرخصی به زندان بازنگشته اند فرار از زندان می داند لذا مجازات فرار از زندان (تا ۷۴ ضربه شلاق یا ۳ تا ۶ ماه حبس) در مورد آنها اعمال می شود.

تبصره: بدیهی است در تبصره ماده ۵۴۷ قانون مجازات اسلامی، چنانچه زندانی پس از اتمام مرخصی به زندان مراجعه نکند، ولی دارای عذر موجه باشد، احتمال عدم در نظر گرفتن مجازات فوق برای وی وجود دارد. .

مرجع صالح برای رسیدگی به مجازات فرار از زندان

با توجه به اینکه مجازات پیشنهادی برای فرار از زندان شلاق است و شلاق در زمره مجازات های درجه ۶ قرار دارد لذا مرجع صالح رسیدگی به این مجازات دادسرا است.

لزوم دقت در احضار زندانیان

به منظور جلوگیری از فرار زندانیان بخشنامه به دادگاه و سازمان زندانها و اقدامات امنیتی و آموزشی کشور همانطور که می دانید برخی مجرمین حرفه ای و مجرب امکان فرار از زندان برای آنها وجود ندارد، آنها به راه های دیگری روی آورده اند به

این ترتیب با دوستان و آشنایان خود در خارج از زندان و مهمانی‌ها یا یکی از آنها ارائه دادخواست رسمی و طرح مطالبات یا شکایات مالی و خانوادگی است بی اساس و به عنوان ارسال به مراجع قضایی مقدمات خروج از زندان و فرار است زندانی را در راه تسهیل می‌کنند. مقابله با این گونه درخواست‌ها و خنثی کردن آنها اقدامات بستگان و همدستان این مجرمان مستلزم احضار پرونده است زندانی باید در حین تحقیقات با مدرک یا مدرک به دادسرا یا دادگاه معرفی شود واضح است که ادعای شاکی و حضور زندانی برای تعقیب یا دفاع قابل قبول است. لازم است و در این صورت باید برای مراقبت کافی تذکر لازم داده شود. مدیران زندانها به منظور حفظ هوشیاری در اجرای ماموریت، به افسران مربوطه آموزش می‌دهند. به اندازه کافی عنایت کنید تا در هنگام اعزام و بازداشت این گونه زندانیان، حوادث ناگوار رخ ندهد

افرادی که در زندان و بازداشتگاه به سر می‌برند باید تا پایان دوره محکومیت یا اجازه مقام قضایی در آنجا بمانند و در صورت فرار از زندان و بازداشتگاه مجازات قانونی خواهند داشت. مجازات فرار از زندان و بازداشتگاه در بند قانون مجازات اسلامی قید شده است. در ماده ۵۴۷ این قانون آمده است: «هر زندانی که از زندان یا بازداشتگاه فرار کند به شلاق تا هفتاد و چهار ضربه یا سه تا شش ماه حبس محکوم خواهد شد و چنانچه درب زندان را بشکند یا خراب کند. برای فرار علاوه بر تامین خسارت با هر دو مجازات محکوم می‌شود بنابراین مجازات فرار از زندان و بازداشتگاه و مجازات مجرمان فراری به شرح زیر است:

مجازات فرار بدون ضرر: تا ۷۴ ضربه شلاق یا ۳ تا ۶ ماه حبس.

مجازات فرار با ضرر: تا ۷۴ ضربه شلاق + ۳ تا ۶ ماه حبس + جبران خسارت وارده

به دلیل ارتکاب جرم از نظر جسمی محبوس و بازداشت می‌شوند و معمولاً از آزادی‌های شخصی خود محروم می‌شوند و به آنها زندانی می‌گویند. در قوانین ایران، عفو و مرخصی برای زندانیانی اعطا می‌شود که دوباره مرتکب جرم نشوند و بتوانند از مرخصی خود استفاده کنند. در طول تاریخ، رفتار ظالمانه به عنوان ابزاری در دستان خودکامه، کینه توز و انتقام جو برای رسیدن به اهداف نامشروع استفاده شده است. اما این مانع از فلسفه واقعی زندان و آثار مثبت آن در اصلاح مجرمین و مبارزه با مفاسد اجتماعی نمی‌شود. لذا با توجه به محدودیت‌های آزادی فردی و مشکلات موجود در زندان، گاهی زندانیان تحمل خود را از دست داده و اقدام به فرار از امکانات و تبدیل به زندانی فراری نموده و به دلیل آزادی به شدت تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

دلایل فرار یک زندانی از زندان

سلب آزادی ایجاد شده توسط دستگاه قضایی اهرم سنگینی برای تحت فشار قرار دادن زندانیان برای رسیدن به یکی از اهداف مورد نظر است، به همین دلیل گاه زندانیانی که محکومیت طولانی دارند یا جان خود را در خطر می‌بینند اقدام به فرار می‌کنند:

- زندان ایزایی و مجازاتی: این نوع زندان معمولاً برای کسانی است که مرتکب خلافی شده‌اند، آزادی آن‌ها را سلب می‌کند تا متوجه زشتی اعمال خود بشوند و در آینده از تکرار چنان اعمالی خودداری کنند.
- زندان اصلاحی: این نوع زندان در مورد کسانی است که به عادت بدی گرفتارند؛ مانند معتادان به مواد مخدر.
- زندان احتیاطی: این نوع زندانی، در مقابل حادثه مهمی (مانند قتل نفس و...) برای مدت موقت صورت می‌گیرد.
- زندان تأدیبی: این نوع زندان بیش‌تر در مورد کودکانی است که جنبه تأدیبی و تربیتی را به همراه دارد.
- زندان سیاسی: معمولاً زندانی سیاسی به کسانی می‌گویند که فعالیت‌های سیاسی آن‌ها مخالف مصالح جامعه و نظام موجود است.
- زندان استحقاقی: منظور از استحقاق در این جا گرفتن حق است. همانند بدهکاری که از ادای دین خودداری می‌کند.

• زندان حفاظتی: معمولاً در انقلاب‌ها و طوفان‌های اجتماعی و هیجان احساسات عمومی مصداق‌هایی پیدا می‌کند.

مجازات فرار زندانیان

بر اساس ماده ۵۴۷ قانون مجازات اسلامی هر زندانی که از زندان یا بازداشتگاه فرار کند به شلاق تا (۷۴) یا حبس از سه تا شش ماه محکوم خواهد شد و در صورت شکستن درب زندان یا تخریب آن به حبس از سه ماه تا شش ماه محکوم خواهد شد. فرار علاوه بر جبران خسارت متخلف به هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

• طبق ماده ۵۴۸ قانون: در صورتی که مأموری که موظف به حمایت، بکارگیری یا مراقبت از متهم یا زندانی است در انجام وظیفه که منجر به فرار وی می‌شود، به حبس از شش ماه تا سه سال محکوم می‌شود. حبس یا جزای نقدی از سه تا هجده میلیون ریال. خواهد بود.

• طبق ماده ۵۵۰ قانون مجازات اسلامی هر یک از کارمندان و مأمورین دولتی که طبق قانون مأمور دستگیری بوده و در اجرای وظیفه خود قانع یا سهل انگاری کند به جزای نقدی از ۱۰۰,۰۰۰ تا ۵۰۰,۰۰۰ ریال محکوم خواهد شد. به قصد کمک به وی که منجر به فرار وی شده است، علاوه بر مجازات مذکور به حبس از شش ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.

• بر اساس ماده ۵۵۱ قانون مجازات اسلامی در صورتی که مرتکب از دست مأموران متواری شود و عمداً موجب فرار اشخاصی شود که قانوناً زندانی یا دستگیر می‌شوند، به مجازات نوع محکومیت فرار محکوم می‌شود.

ماده ۵۵۲ - هر کس برای کمک به فرار زندانی یا بازداشت شده اسلحه بدهد به حبس از دو تا پنج سال محکوم خواهد شد.

چه عواملی مجازات‌های جایگزین را گزینه مناسبی برای محکومان به حبس می‌کند؟

این که چرا رویکرد جدید قانونگذاران در ایران و سایر کشورها شامل ثبت مجازات‌های جایگزین می‌شود، عوامل متعددی را می‌توان در نظر گرفت. نکته اول اینکه در جرایم صغیر مجازات حبس کوتاه مدت است و چون حبس کوتاه مدت است این سوال مطرح می‌شود که آیا این حبس کوتاه مدت می‌تواند در اصلاح مجرم موثر باشد؟ در نتیجه این بحث را مطرح کردند و گفتند چون حبس‌های کوتاه مدت نمی‌تواند مفید باشد پس می‌توانیم حبس‌های کوتاه مدت را حذف کنیم.

نکته دوم در مورد آثار و پیامدهایی است که زندان ممکن است داشته باشد. از جمله این آثار می‌توان به کارهای اجتماعی، خانوادگی و یا آثار فرهنگی اشاره کرد که می‌تواند در محیط خانواده محکومان قرار گیرد. عده ای معتقدند در حبس‌های کوتاه مدت وقتی فردی وارد زندان می‌شود و انگلی که به عنوان زندانی به او وارد می‌شود در نتیجه نه تنها اصلاح نمی‌شود بلکه ممکن است در آینده آثار منفی نیز داشته باشد.

نکته سوم بحث اقتصادی و هزینه‌هایی است که در زندان‌ها برای زندانیان و محکومان به حبس‌های کوتاه مدت هزینه می‌کنیم که با جایگزین‌های زندان می‌توانیم آن را نجات دهیم.

نکته چهارم، در زندان، افراد ممکن است شیوه‌های جدید بزهکاری را بیاموزند. اگر در زندان‌ها طبقه بندی صورت نگیرد و محیط زندان طبقه بندی نشود، ممکن است زندانیان خرده پا با زندانیان جرایم بزرگ در یک مکان قرار گیرند و در نتیجه باعث تربیت بد و آثار و پیامدهای منفی برای فرد شود.

به طور کلی قرارهای تامین کیفری محدودیت آزادی محسوب می‌شود و وسیله ای برای تضمین حضور متهم در مراحل مختلف تحقیقات مقدماتی، محاکمه و اجرای حکم است که یکی از این قرارها قرار وثیقه است.

وثیقه در لغت به معنای محکم و آن چیزی است که موجب اعتماد و استواری شود. اصطلاح وثیقه در دادگاه‌ها و پرونده‌های کیفری زیاد شنیده می‌شود. در واقع وثیقه به عنوان ضمانت برای وثیقه در این مسائل استفاده می‌شود.

در دادرسی کیفری چنانچه به هر دلیلی تشخیص دهد که قرار صادره ضمانت حضور متهم در موارد ضروری را ندارد و یا متهم نتواند ضامن معرفی کند، تنها راه جلوگیری از دستگیری متهم است. صدور قرار کفالت است. است.

تا زمانی که حضور متهم در مراجع قضایی ضروری بوده و احضار شده است، در مراجع مذکور حضور یافته و در دسترس بوده است. از سوی دیگر، بیشتر ترتیبات تأمین کیفری از جمله قرار کفالت، جنبه مالی دارد، بنابراین می توان آن ها را وسیله ای برای پرداخت خسارت بزه دیده تلقی کرد.

شرایط وثیقه برای مرخصی زندان

گفته شد قرار وثیقه یکی از اقدامات امنیتی کیفری برای جلوگیری از دستگیری متهم است. دادستان، قاضی، بازپرس یا... می توانند در صورت وقوع جرم، قرار وثیقه را صادر کنند. به جای دستگیری یا زندانی کردن فرد، فرصتی برای بررسی کامل پرونده داشته باشد. این نوع قرار نسبت به سایر قرارها شدیدتر است، زیرا در هیچ یک از قرارهای تأمین کیفری، «مالی» در اختیار دادسرا نیست، اما در قرار وثیقه در زمان صدور قرار قبولی، اموال و یا سند مالکیت باید به دادسرا ارائه شود. گرفتن بنابراین، وثیقه وثیقه معتبرترین وثیقه در بین انواع وثیقه در آیین دادرسی کیفری است. در واقع این آزادی اعم از آزادی قاتل به قید وثیقه، مشروط یا در صورتی که متهم در زندان باشد و به خاطر آن مرخصی بگیرد، این آزادی موقت به گونه ای است که در مراحل مختلف دادرسی، هر زمان که فرد باید آزاد شود. او مورد نیاز است. مراجع قضایی باید حضور داشته باشند و در دسترس باشند. سازمان زندانها با هدف نظارت بر کلیه زندانهای ایران و بهبود شرایط زندانها و زندانیان و ایجاد امکانات و تسهیلات لازم جهت اصلاح و هدایت و تربیت زندانیان و اشتغال و حرفه آموزی آنان ایجاد و ایجاد گردید. آموزش. از جمله وظایف آن ضروری است.

شرایط تودیع وثیقه برای آزادی زندانی به شرح زیر است:

قرار وثیقه زندانی برای مرخصی یا آزادی موقت می تواند نقدی، ضمانت نامه بانکی، اموال منقول یا غیر منقول باشد. توجه به این نکته حائز اهمیت است که در بین این موارد در عمل اکثر اموال غیر منقول مورد قبول مقام قضایی است. تعیین میزان وثیقه مرخصی یا آزادی موقت زندانی به عهده مقام قضایی صادرکننده قرار وثیقه است. القاعده این میزان با توجه به نوع جرم ارتكابی زندانی و شدت و ضعف آن و نیز بر اساس میزان خسارت و شرایط موجود و وضعیت طرفین پرونده تعیین می شود.

زندان باید معادل وجه مذکور که دادگاه به عنوان وثیقه تعیین کرده است وجه نقد یا ضمانت نامه بانکی یا اموال منقول یا غیر منقول ارائه کند.

در صورت عدم حضور زندانی در تاریخ تعیین شده پس از پایان مرخصی در زندان مسئولیت با ضامن خواهد بود که ممکن است خود زندانی باشد که در این صورت بلافاصله اموال ضبط می شود.

در صورتی که کفیل شخص ثالث باشد به ضامن اخطار می شود که در تاریخ پایان مرخصی او را به زندان تحویل دهد. در صورتی که کفیل نتواند بدون عذر موجه زندانی را به مرجع قضایی یا زندان معرفی کند به دستور مقام قضایی ظرف بیست روز وثیقه ضبط می شود.

در برخی موارد ممکن است ارزش وثیقه بیش از مبلغ تعیین شده در قرارداد وثیقه باشد که در این صورت مبلغ مازاد بر مبلغ مقرر در قرارداد وثیقه پس از کسر هزینه های لازم مربوط به اجرای سفارش، به متعهد مسترد خواهد شد.

نکته پنجم، می توان به جهت عمل ترمیمی یعنی ترمیم قربانی نگاه کرد و غرامت قربانی هدف ماست.

آخرین نکته این است که آیا در مورد حبس های کوتاه مدت و افرادی که پس از تحمل حبس با انگلی که به عنوان زندانی به آنها داده شده از زندان آزاد می شوند آیا نمی توانند دوباره جرم را تکرار کنند؟ آیا زندان از تکرار جرم جلوگیری می کند؟ آیا پیشگیری کننده است یا خیر؟ یا اگر افراد برای مدت کوتاهی زندانی شوند آیا بعداً جرم را تکرار می کنند یا خیر و همانطور

که آمار نشان می دهد در حبس های کوتاه مدت میزان تکرار زیاد است در نتیجه در جرایم خرد و خرده که آثار زیانبار اجتماعی کمتر و حقوق کمتری برای جامعه دارد. مصدوم می شود، می توانیم از مجازات های جایگزین استفاده کنیم. اگر زندان را برداریم چه مشکلاتی پیش خواهد آمد؟ اگر جرم بدون مجازات باشد و مجرم زندانی نشود در نتیجه مجازات هم نمی شود اما در خدمت وظیفه عمومی اینطور نیست.

شرایط خدمات عمومی چیست؟

به این صورت است که یک نوع قرارداد بین محکوم له و دادگاه منعقد می شود که اگر محکوم علیه با توجه به اینکه سلامت جسمانی برای انجام کار را دارد، به انجام کار رضایت دهد، می تواند در زمان مقرر مجازات شود. زمانی که دادگاه تعیین می کند. نهادهای عمومی منافع عمومی باید مجازات را تحمل کنند. بنابراین با نگاهی به این که به بزه دیده غرامت پرداخته شده و جامعه آسیبی ندیده یا کمتر، در اثر نگاه به اصلاح مجرم متوجه می شویم. خدمات جایگزینی یک گزینه و جایگزین خوبی است تا در نهایت با محکومیت های کوتاه مدت زندان مواجه نشویم.

از نقاط ضعف طرح چه می دانید؟

ساعات در نظر گرفته شده برای این سرویس بسیار طولانی است. مردم ممکن است با انجام خدمات عمومی موافقت کنند، اما چون برای ساعات طولانی حقوق دریافت نمی کنند، ممکن است از کار فرار کنند. اگر این قانون اجرا شود و موفقیت آمیز نباشد، طبق قانون دادگاه باید مجدداً ساعت تعیین کند. همچنین ممکن است راز فردی که در یک مکان عمومی کار می کند فاش شود، یعنی فرد زندانی شناخته شود که در نتیجه رسوایی که برای فرد و خانواده آن فرد در نظر می گیریم. در آنجا نیز برای او ایجاد شود و اطرافیانش متوجه شوند که این فرد در حال گذراندن دوران زندان خود است. نکته بعدی این است که رایگان بودن این خدمات مشابه بگری است و چون در قدیم بیگاری به گونه ای وجود داشته که افراد را به عنوان تنبیه در مکان هایی به صورت رایگان کار می کردند، می تواند نوعی پسرقت به دوران گذشته و ابتدایی نکته آخر اینکه ممکن است افراد در محیط های کاری که به آنها محول می شود بر محیط اطراف خود تأثیر بگذارند و به اطرافیان خود آسیب روحی وارد کنند، این افراد به جای اینکه این نقش معکوس شود و محیط بر آنها تأثیر بگذارد، آسیب های عاطفی نیز به دیگران وارد می کنند. قرار دادن

به نکات مثبت طرح هم اشاره می کنید؟

یکی از نکات مثبت این طرح این است که زندانی دیگر به زندان نمی رود و با خانواده زندگی می کند که می تواند اتفاق بسیار خوبی باشد. همچنین فرد محکوم به حبس با محیط کار آشنا می شود. این زندانی ممکن است در محل جذب شود. می توان به جنبه اصلاحی فردی و کرامت ذاتی انسان توجه کرد. در این صورت مجازات را به منظور اصلاح در نظر می گیریم. قراردادی بودن این موضوع نیز از نکات مثبت این طرح است، یعنی اگر محکوم به حبس نپذیرد که وظیفه عمومی جایگزین حبس وی شود، این کار به او تحمیل نمی شود. موضوع آخر وضعیت جسمی و روحی فرد است که باید توسط پزشک تایید شود. پزشک باید تأیید کند که آیا فرد مقصر توانایی انجام کارهای فیزیکی را دارد یا خیر. البته افرادی که دارای هنر یا حرفه هستند می توانند به عنوان مجازات از شغل و حرفه خود استفاده بهینه کنند.

نتیجه گیری

به طور کلی رویکرد در مجازات های جایگزین رویکردی مثبت است، اما باید منتظر اجرا باشیم تا ببینیم قضات خوب آنها را درک کرده و اجرا می کنند. اعزام افراد و انگ زدن به زندانیان پیامدهای منفی دارد، بنابراین هر چه بیشتر تلاش کنیم افراد کمتری را روانه زندان کنیم، بهتر است.

منابع

- بهرمند، میثم (۱۳۹۸). رابطه اختلالات روانی با بزهکاری و ارتکاب جرم.
توحیدی، حلیمه (۱۳۹۵). تاثیر روابط خانوادگی بر ارتکاب مجدد جرم.
روزبه، رضا (۱۳۹۷). بررسی علل ارتکاب جرم در نظام کیفری صفاری، علی؛ (۱۴۰۱). کیفرشناسی، نشر جنگل.
عبدی، عباس، (۱۳۹۴) مجله جامعه شناسی ایران- مجازات زندان و ارتکاب جرم.
وائلی، احمد؛ (۱۳۷۸). احکام زندان در اسلام، مترجم محمد حسن بکائی. دفتر نشر فرهنگ اسلامی